

معافیت از خدمت سخت‌تر شد

کشیدن دست‌کم 14 دندان، پرخوری تا رسیدن به وزن 150 کیلوگرم، رژیم غذایی سفت و سخت برای کاهش وزن تا حد «مگس وزن» یا پایین آوردن نمره چشم دیگر راهی برای فرار از خدمت سربازی نیست...

کشیدن دست‌کم 14 دندان، پرخوری تا رسیدن به وزن 150 کیلوگرم، رژیم غذایی سفت و سخت برای کاهش وزن تا حد «مگس وزن» یا پایین آوردن نمره چشم دیگر راهی برای فرار از خدمت سربازی نیست، زیرا براساس آیین‌نامه جدید معافیت پزشکی مشمولان سربازی که از اول مرداد لازم‌الاجراست، مشمولانی که رنج چنین کارهایی را به جان بخرند، دیگر معاف نشده بلکه در خه‌شسته‌توب، حالت سبازان، هستند که به عنوان معاف از خدمت شناخته خواهند شد. علاوه بر این، رسیدن سن کفالت از 65 به 70 سال و مجاز شدن ارائه درخواست معافیت پزشکی حین تحصیل نیز بخشی از جزئیات جدید آیین‌نامه جدید معاینه و معافیت پزشکی مشمولان وظیفه است که روز گذشته رسانه ای شد. قانون خدمت وظیفه عمومی سال 1390 تصویب و اجرایی شد، اما نکته اینجاست که آیین‌نامه‌های این قانون به طور کامل تهیه و ابلاغ نشده است و در تازه‌ترین اقدام با توجه به ماده 39 این قانون که به معاینه و معافیت پزشکی مشمولان وظیفه می‌پردازد، آیین‌نامه جدید این ماده از قانون از سوی ستاد نیروهای مسلح تهیه و به هیات وزیران فرستاده شده است. موسی کمالی، جانشین اداره منابع انسانی ستاد کل نیروهای مسلح در این باره به جام جم می‌گوید: این آیین‌نامه بیست و یکم اردیبهشت امسال تصویب شد. در آیین‌نامه جدید بیماری‌ها به صورت دقیق احصا و به روز رسانی شده است. به این ترتیب تکلیف برخی بیماری‌ها که مشخص نبود روشن شده، در برخی بیماری‌ها قبلاً کلی‌گویی شده بود، اما اکنون جزئیات نیز مطرح شده است. برای نمونه به شکل کامل به بیماری‌های اعصاب، روان و قلب و عروق پرداخته شده است. آیین‌نامه جدید به شکلی تنظیم شده که از سوء استفاده برخی فرصت‌طلبان نیز جلوگیری می‌کند. برای نمونه در آیین‌نامه قبلی فردی که 14 دندان کمتر داشت، معافیت پزشکی برخوردار می‌شد. به این شکل که برخی از افراد از شرایط سوء استفاده کرده و دندان‌های خود را می‌کشیدند تا از سربازی معاف شوند، اما اکنون این موضوع به طور کامل حذف شده است. کمالی می‌افزاید: اکنون شرط دندان دیگر مطرح نیست و بحث بیماری فک و دهان به صورت جزئی مطرح شده است. افزون بر این، قبلاً بحث چاقی و لاغری نیز مطرح بود، به همین دلیل برخی‌ها با اضافه یا کم کردن وزن خود برای معاف شدن اقدام می‌کردند، اما براساس آیین‌نامه جدید، دیگر چاقی و لاغری مفرط معاف از رزم شناخته می‌شود و شخص با هر وزنی از خدمت معاف نمی‌شود.

این در حالی است که باید به تغییر شرایط ضعیف بودن چشم نیز برای معاف شدن اشاره کرد. براساس آیین‌نامه قبلی، شخصی به دلیل ضعیف بودن چشم معاف می‌شد که مجموع نمره دو چشم او برابر 0.8 بود، اما شرایط در آیین‌نامه جدید تغییر کرده، جانشین اداره منابع انسانی ستاد کل نیروهای مسلح در این باره عنوان می‌کند: بر اساس آیین‌نامه جدید برای شخصی که مدرک تحصیلی اش پایین‌تر از لیسانس است نمره یک چشم باید 0.6 باشد و برای فردی که مدرک کارشناسی و بالاتر دارد نمره یک چشم باید 0.8 باشد تا بتواند از این شرط معافیت استفاده کند. افزون بر این در آیین‌نامه جدید بحث عرق کردن شدید کف دست نیز مطرح شده، زیرا عده‌ای در گذشته از آن سوء استفاده می‌کردند، این شرط در آیین‌نامه جدید برداشته شده و چنین افرادی دیگر از خدمت معاف نشده و به عنوان معاف از رزم شناخته می‌شوند.

معافیت پزشکی حین تحصیل

براساس آیین‌نامه گذشته، چنانچه فردی در حال استفاده از معافیت تحصیلی بود به تقاضای معافیت پزشکی او رسیدگی نمی‌شد، مگر این که ترک تحصیل می‌کرد یا فارغ‌التحصیل می‌شد، اما در آیین‌نامه فعلی درباره نقص عضو یا بیماری‌هایی که مقطع تحصیلی در آن اثرگذار نیست، شخص می‌تواند تقاضای معافیت پزشکی کند. کمالی در این باره توضیح می‌دهد: برای نمونه می‌توان به شرط نمره چشم اشاره کرد که براساس آن، افراد لیسانس و بالاتر از آن باید نمره یک چشمشان 0.8 باشد تا بتوانند از این شرط معافیت بهره‌مند شوند. نکته اینجاست که در چنین مواردی، اگر شخص دیپلم بوده و مشغول تحصیل در دانشگاه باشد، اگر تقاضای معافیت پزشکی داشته باشد، به درخواست او رسیدگی نمی‌شود، اما در دیگر بیماری‌ها مانند قلب و عروق یا مغز و اعصاب که مقطع تحصیلی در آنها اثرگذار نیست، به درخواست افراد رسیدگی خواهد شد. وی با بیان این که یکی دیگر از نکات برجسته آیین‌نامه فوق این است که مقطع تحصیلی در معافیت پزشکی اثرگذار است، تصریح می‌کند: فارغ‌التحصیلانی که می‌توانند مشاغل مربوط به تخصص خود را با وجود بیماری یا نقص عضو بدون مشقت در جامعه انجام دهند، به عنوان معاف از رزم به خدمت اعزام خواهند شد.

جزئیات معافیت کفالت

براساس ماده 39 قانون، یگانه فرزند ذکور مراقب یا نگهدارنده پدر نیازمند مراقبت که قادر به اداره امور خود نباشد، می‌تواند از

سربازی معاف شود.

جانشین اداره منابع انسانی ستاد کل نیروهای مسلح عنوان می کند: ضوابط افرادی که نیازمند مراقبت نیستند، به سازمان وظیفه عمومی ابلاغ شده است، تشخیص فرد نیازمند مراقبت باید در کمیسیون بدوی بررسی شود، در این کمیسیون براساس ضوابط اگر پدر فرد نیازمند مراقبت باشد، از خدمت معاف می شود.

وی خاطرنشان می کند: در این آیین نامه در نظر گرفته شده افرادی که زیر 70 سال دارند، باید در کمیسیون بدوی به درخواست شان رسیدگی شود، اما کسانی که پدرشان 70 سال بیشتر دارد، نیازی به کمیسیون بدوی ندارند. به گفته کمالی، به این شکل براساس آیین نامه جدید ممکن است فرزندی که پدرش 40 یا 50 سال دارد، اما نیازمند مراقبت است، از خدمت معاف شود.

حمید صدرالسادات، رئیس سازمان وظیفه عمومی ناجا نیز در این باره به جام جم می گوید: قانون تغییر نکرده، فقط سن کهولت تغییر کرده؛ زیرا وضع بهداشت و امید به زندگی در جامعه بهتر شده است، افزون بر این باید تاکید کرد مصداق قانون تغییر کرده است و البته افرادی که مشمول این معافیت می شوند، زیاد نیستند.

معافیت ایثارگران

صدرالسادات عنوان می کند: براساس آیین نامه جدید، افرادی که برای فرزند خود از معافیت ایثارگری یا امدادجویی استفاده کرده بودند، اگر فرزندشان در نیروهای مسلح عضویت پیدا کرده باشد، می توانند معافیت او را باطل کرده و برای فرزند دوم خود استفاده کنند. رئیس سازمان وظیفه عمومی ناجا با بیان این که کلیات آیین نامه جدید مانند آیین نامه گذشته است، خاطرنشان می کند: براساس شرایط جدید و امکانات پزشکی فراهم شده برخی از بیماری ها که امکان درمان آنها میسر شده، از معافیت دائم حذف شده و بعضی از بیماری ها نیز که در آیین نامه نبوده، اضافه شده است.

این در حالی است که باید یادآور شد براساس آیین نامه جدید معاینه مشمولان قبل از اعزام به خدمت اجباری شده و معاینه افراد باید از سوی پزشکان نیروهای مسلح انجام شود.

آیین نامه جدید از یکم مرداد لازم الاجراست، به این ترتیب از این تاریخ افرادی که تقاضای معافیت کنند، براساس آیین نامه جدید به درخواست آنها رسیدگی می شود، مگر آنهایی که به درخواست شان رسیدگی شده و رای پرونده آنها صادر شده است.

مهدی آیینی - گروه جامعه